

15 jul 2026 -15:29

De rekening van klimaatverandering – Advies voor toekomstbestendige overheidsbudgetten

Het lijkt geen twijfel dat ons land te kampen zal krijgen met extreme weersomstandigheden en de steeds ernstiger wordende gevolgen van de klimaatverandering. In zijn advies pleit de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling voor meer vooruitziendheid en voorbereiding op klimaatrisico's in de opmaak van overheidsbudgetten.

De FRDO bracht op eigen initiatief een advies uit over het klimaat en de overheidsbegrotingen in België op 9 juni 2026. Met dit advies wil de raad beleidsmakers ondersteunen met de aanbevelingen voor een grondig onderbouwde inschatting van klimaatrisico's zodat overheidsbudgetten in evenwicht blijven, wat de economische weerbaarheid van ons land ten goede komt. Dit advies werd unaniem gedragen door de leden, die het brede middenveld vertegenwoordigen, met vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers, de financiële sector, milieuorganisaties en organisaties voor ontwikkelingssamenwerking.

Toenemende economische gevolgen van klimaatverandering

De klimaatverandering en het klimaatbeleid impacteren de gehele economie en de overheidsbudgetten. De effecten kunnen gunstig of ongunstig zijn voor de overheidsbegrotingen. In het kader van het Europese Stabiileits- en Groeipact, moeten de klimaatgerelateerde effecten meegenomen worden in de evaluatie van de houdbaarheid van de overheidsbudgetten, zoals voorzien in Richtlijn (EU) 2024/1265 van 29 april 2024 betreffende voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten.

Het Federaal Planbureau en het Centrum voor Risicoanalyse van Klimaatverandering (CERAC) becijferen een daling van 1 tot 5 % van het bruto binnenlands product (bbp) van België tegen 2050 door de chronische effecten van de klimaatverandering in een 'huidig beleid'-scenario, afhankelijk van de aannames inzake de schadefuncties. De verhouding tussen de uitstaande overheidsschuld en het bbp (schuldquote) zou tot 105% kunnen oplopen. Dit is 15% hoger dan voorzien in het Europese structurele begrotingsplan voor de middellange termijn (90%). Dit zou alle inspanningen op het gebied van begrotingssanering die elders worden geleverd, tenietdoen. De jaarlijkse kosten van acute klimaatschade zouden tegen 2050 oplopen tot 12% van het bbp in een zeer ongunstig jaar met maximale schade.

Er zijn verschillende methoden om de effecten van de klimaatverandering op het bbp in te schatten, maar ze leiden allemaal tot dezelfde kwalitatieve resultaat, namelijk dat de klimaatverandering het bbp zal doen dalen, met aanzienlijke effecten al vóór 2050. Bovendien geven de beschikbare cijfers geen volledig beeld van alle ecologische en sociale risico's bij de klimaatverandering, bij gebrek aan betrouwbare en volledige gegevens. Men moet er ook rekening mee houden dat de projecties gebaseerd zijn op gegevens uit het verleden, en dat de modellen geen goed beeld geven van zeer onzekere gebeurtenissen zoals omslagpunten (*tipping points*) en extreme gebeurtenissen (*tail events*).

Dit alles wil zeggen dat de werkelijke gevolgen nog belangrijker kunnen zijn dan de schattingen die het Planbureau en CERAC kunnen maken op basis van beschikbare gegevens.

Vooruitziendheid in overheidsbudgetten

De FRDO meent dat de kosten van het 'nietsdoen' – dit wil zeggen: de kosten bij het behouden van het huidige beleid- meer aandacht verdienen van de federale regering. De raad pleit dan ook voor:

1° de integratie van klimaatrisico's in het beleid en de begrotingsplanning, en

2° de versterking van de huidige inspanningen op het gebied van mitigatie (broeikasgassen verminderen) en aanpassing, op mondiaal, Europees en nationaal niveau.

De FRDO is van mening dat de opbouw van onderzoeks- en analysecapaciteit, die een start kreeg bij het Federaal Planbureau, het CERAC, de Hoge Raad voor Financiën en de Nationale Productiviteitsraad, moet worden voortgezet, zodat België kan beschikken over zowel algemene als nauwkeurigere gegevens over haar economie en klimaatrisico's en zo kan voldoen aan de informatievereisten van Richtlijn (EU) 2024/1265.

Het versterken van de coördinatie tussen de overheidsniveaus die verantwoordelijk zijn voor gegevens, onderzoek en beleid, is van essentieel belang voor de FRDO. Coördinatie tussen verschillende bevoegde afdelingen binnen één overheidsinstantie is evenzeer belangrijk. Dit zowel om dubbel werk en de hierbij horende kosten te vermijden, als om zo nauwkeurig mogelijke ramingen van de macro-budgettaire effecten van de klimaatverandering te bekomen.

De FRDO (werkgroep: Financiering van de transitie) zet zijn werkzaamheden op dit gebied voort en onderzoekt ook andere relevante instrumenten voor het vergroenen van de federale begroting, zoals *green budgeting*. Groene budgettering is een proces waarbij de milieu-bijdragen van begrotingsposten worden geïdentificeerd en beoordeeld aan de hand van specifieke prestatie-indicatoren, om het begrotingsbeleid beter af te stemmen op de milieudoelstellingen. Twintig lidstaten passen het Europese referentiekader voor groene begroting al toe, maar België behoort daar nog niet toe.

Het volledig advies is beschikbaar [via deze link](#).

Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling
Financietoren
Kruidtuinlaan 50 bus 70
1000 Brussel
België
+32 2 743 31 50
<http://www.frdo-cfdd.be>

Els Vrindts
Woordvoerder
0476256964
els.vrindts@frdo.be